

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ Учителитѣ при Държавното Винарско-Земледѣлческо Училище въ гр. Плѣвень.

Главенъ редакторъ: Хр. С. Георгиевъ.

Винар. Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца: на 10 и 25 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвень.

Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ, се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 20 ст. на редъ.

На ученицитѣ въ земледѣлческитѣ, педагогическитѣ и духовнитѣ училища се отстъпа за 3 л. годишно.

Съдържание: 1) Нѣщо по законопроекта за земледѣлческото учение; 2) Нѣщо по казевитѣ коса и нейното економическо приложение; 3) Лозарството въ Руссия; 4) Лозарството въ Сърбия; 5) Нѣщо по доставенитѣ прѣзъ настоящата годна рѣзния земледѣлчески сѣмента отъ фирмата Edmund Mauthner въ Budapest; 6) Една нова книга въ земледѣлческата ни литература; 7) Научна екскурзия по земледѣлието; 8) Писмоветѣ му, направена отъ ученицитѣ отъ II и III курсове при Плѣвненското Винарско-Земледѣлческо Училище; 9) Разни; 10) Въпроси и отговори; 11) Обявления; 12) Метеорологически бюлетинъ.

Нѣщо по законопроекта за земледѣлското учение.

Уе нашата страна е прѣимущественно земледѣлска, това всички знайтъ и никой не отказва; а сжщо тѣй и това, че за да може тази страна да се крепи въ бжджото, трѣбва най-главно внимание да се обърне върху подобрене на земледѣлието. Но дали грижитѣ и старанията, за повдигане на земледѣлието, съответствуватъ съ това, че България е прѣимущественно земледѣлска страна? На този въпросъ би се отговорило малко трудно, понеже много отъ онѣзи, отъ които зависйтъ подобни въпроси, не сж съзнали, че трѣбва да се работи и за подобрене на земледѣлието. Мнозина мислятъ, че надали има срдѣства, съ които може да се помогне на земледѣлцитѣ и често пѣти таквато казватъ: „хе, нали имаме земя, нека работятъ земледѣлцитѣ“..... Да, така бѣше то прѣди нѣколко десетки години въ насъ, а така е било и прѣди нѣколко столѣтия у другитѣ сега напрѣднали европейски държави. Днесъ обаче, при това увеличено население и при тѣзи увеличени нужди и потрѣби, работата не отива тѣй. И земледѣлието, макаръ и грубъ занаятъ, за по-доброто си рководение, се нуждае отъ знание и умѣние. Едно врѣме можеше да се стопанствува надъ едно извѣстно пространство земя, стига да сме чиракували при баща си, или другъ нѣкой земледѣлецъ. Обаче днесъ условията сж съвсѣмъ други, и за да може да се стопанствува разумно, нужно е не само чиста практическа, но и друга подготовка.

Прѣди нѣколко десетки години и най-разбранитѣ и напрѣднали народи сж мислили за земледѣлието, че то е

само единъ грубъ занаятъ, който може да се извършва и свободно да се изпълнява, безъ обаче земледѣлца да има нужда отъ нѣкоя научна подготовка. Но благодарение на хората, като: Thaer, Boussingault, Lawes, Gillbert, Liebig и пр. земледѣлието е почнало да се смѣта за занаятъ, но и наука, т. е. такъвъ занаятъ, който за да се рководи по добрѣ, се нуждае отъ помощта на науката.

Земледѣлецътъ има работа съ растения, животни, климатически условия, пазарни условия, обществени обстоятелства и пр.. За да може да кара всичкитѣ си работи добрѣ, той трѣбва да знае живота на растенията, живота на животнитѣ, да знае какъ се хранятъ еднитѣ и другитѣ, каква храна най-много могатъ да оползотворяватъ, какъ се образуватъ продуктитѣ въ тѣхъ, подъ влиянието на кои вещества, кога могатъ и съ помощта на какви срдѣства да се произведатъ най-много и най-добри продукти и пр. и пр. А всичкитѣ тѣзи работи не се черпхтъ вече само отъ областта на чистата практика, а трѣбва за тѣхъ да помогне и науката. Нека вземемъ нѣколко примѣра за разяснение. Казва се, напр., на единъ земледѣлецъ, че, ако той иска да нахрани по-добрѣ своитѣ млѣчни крави и отъ тѣхъ да получи повече и по-добро млѣко, то трѣбва между другата храна да имъ дава цвѣкло или моркви. Като такъвъ, който не познава свойството и дѣйствието на тази храна, земледѣлца нѣма да повѣрва и ще продължава да храни своитѣ си крави пакъ само съ слама и ярма. Ако горнийтъ свѣтъ чуеше единъ ученъ земледѣлецъ, той веднага ще може да си обясни всичко и ще въведе сѣянieto на морквитѣ, или цвѣклото, за да храни по-добрѣ кравитѣ си, та да получава по-добри приходи. Сжщото нѣщо е и при растенията. Само отъ практика земледѣлецъ не знае какво съдържа торътъ, когото трѣбва да хвърли на нивата си, та заради това той се отнася съ него и тѣй лошо. Остава го кждѣто и да бжде изъ дворѣтъ расхвърленъ, расхвърля го на нивата си безъ

да го зарови и пр. Онзи пъкъ, който е учил нѣщо по тореннето, ще знае, кои именно сж частитѣ на торѣтъ, чието присѣтствие го прави цѣненъ за растенията, какъ могатъ тѣ да се запазятъ отъ загуба и пр. Той ще знае съ какви вещества най-много се истоцава почвата всѣка година и кои трѣбва да ѝ се повърнатъ съ помощта на торѣтъ, кои растения трѣбва да сѣе направо подиръ торѣтъ, подиръ една година, подиръ угаръ и т. н. Нѣка вземемъ другъ примѣръ отъ зоотехниката. Неучения земледѣлецъ нѣма понятие отъ това, какъ могатъ да се запазятъ добритѣ качества на едно животно, прѣнесено отъ друга една страна, която до нѣгдѣ е противна на нашата въ отношение на климата. Като е така, тогава, ако му се даде нему едно подобно животно, той нѣма да знае да го гледа, а веднага ще го застави при сѣщитѣ условия, при които живѣятъ другитѣ му животни. Напр. той ще го остави и то да се скита зимѣ и лѣтъ по пасбището, както това правятъ другитѣ му животни. Нѣ какво ще намѣри той при това животно подиръ нѣкоя и друга година? Разбира се, че той нѣма и да може да го различи отъ другитѣ, слѣдователно, той тѣй ще постъпни съ това животно, щото то, за да живѣе, ще бѣде принудено съвършено да се промѣни, съобразно съ условията, при които е поставено. Ако то е било едно благородно животно съ тѣнка кожа, малки косми, слабо развити крака и т. н., то ще стане съ дебела кожа, едри косми, голѣми крака и пр., защото то по-рано е било въ обора безъ движение и при умѣрена топлина, а сега лѣжи изъ пасбището на студѣтъ и пекѣтъ. Разбира се, че ако това животно паднеше въ рѣцѣтъ на единъ разбранъ земледѣлецъ, то то щѣше да продължава да запази качествата си, които щѣше да може да прѣдава и на поколението си.

Мислимъ, че горнитѣ примѣри сж достатъчно да увѣржатъ читателитѣ въ това, че ако искаме, щото работитѣ на земледѣлцитѣ да отиватъ по-добрѣ, то трѣбва да се постарамъ за образованието на земледѣлца въ земледѣлческо отношение. Нашия земледѣлецъ има нужда отъ поучения, защото той се мъчи безъ смѣтка. Ако е възможно да се получи отъ 1 хектаръ (10 нови дулюма) 30 хектолитри (15 кила), то той, благодарение на своето невежество, получава само половината. Ако той работѣше по-съвѣстно, щѣше да може да получава тѣкмо два пѣти повече продукти, отколкото сега получава и тогава щѣше по да му изнася, макаръ и да продава продуктитѣ си съ по-ниска цѣна.

Тѣй щото, искаме ли напредѣкъ въ насъ въ земледѣлческо отношение, то трѣбва същеврѣменно покрай разнитѣ други мѣрки да помислимъ и за земледѣлческото образование.

За да може горѣ-долу да се даде една подготовка на земледѣлческитѣ синове въ земледѣлието още въ 1883 год. тогавашното правителство на Сѣверна България, а така сжщо и това въ Румелия сж открили по едно земледѣлческо училище. Земледѣлческитѣ училища, открити тогава сж биле поставени на чисто практическа нога, съединени, разбира се, и съ нѣкои теоретически познания. Цѣльта на тѣзи училища тогава е била: да могатъ тѣ да искарать хора, които да бѣдѣтъ добрѣ запознати съ ра-

ционалното земледѣлие, тѣй щото, възвѣрнати по домоветѣ си, тѣ да могатъ да бѣдѣтъ полезни на бацитѣ си и на съселянитѣ си. Нѣ това направление на тѣзи училища не можа да се задържи за дълго и то само вслѣдствие на това, че ученицитѣ, които се приемаха въ тѣзи училища, не бѣха синове исклучително на земледѣлци. Като не такива, тѣмъ бѣ сжщо невъзможно да се залавятъ на частна работа, а почнаха да търсѣтъ държавни служби. Най-подходящи мѣста за тѣхъ бѣха учителскитѣ, тѣй щото позволи имъ се да могатъ да ставатъ учители. Нѣ за да могатъ да бѣдѣтъ по-подготвени къмъ учителското звание, намѣри се за необходимо увеличението на нѣкои общеобразователни прѣдмети и въвежданието на педагогията. И тѣй вмѣсто земледѣлческитѣ училища да ни дадѣтъ земледѣлци, почнаха да искарватъ учители. Трѣбва много да се благодари на обстоятелството, че има нужда много отъ учители, тѣй щото свършившитѣ земледѣлци ставатъ безъ припятствие селски учители. Минжатъ ли се нѣколко години, когато вече учителскитѣ мѣста се попълнятъ, тогава главния пѣкъ на тѣзи свършивши ще се прѣкъсне, защото едвамъ ли ще има мѣста за педагогитѣ и семинариститѣ, които исклучително се учѣтъ, за да бѣдѣтъ народни учители. Ето защо, още догдѣто е рано, трѣбва да се помисли на това, а именно при приеманието въ земледѣлческитѣ училища на ученици, да се приематъ само онѣзи, които гарантиратъ, че ще могатъ да се заловятъ на частна работа. А такива ще бѣдѣтъ, разбира се, синоветѣ само на заможитѣ земледѣлци.

Сега за сега ние имаме двѣ земледѣлчески училища и едно винарско-земледѣлческо, които сж приравнени къмъ другитѣ срѣдни учебни заведения. Нека сега въ кжсо да разгледаме и промѣненитѣ, които се готвятъ да се направятъ относително земледѣлческото образование въ насъ.

Може би читателитѣ ни си спомнятъ, че миналата година прѣди сесията на народното събрание, министерството на Търговията и Земледѣлието готвеше единъ законопроектъ, когото мислѣше да поднесе на Народното Събрание за разглеждане. Нѣ по какви съображения този законопроектъ не се внесе, не можемъ да знаемъ. Виждаме, обаче, че той тази година отново ще се внесе за разглеждане. Този законопроектъ бѣ за „земледѣлческото образование въ насъ“ (*). Въ помѣнатий законопроектъ земледѣлческото образование се дѣли на: а) нисше, в) срѣдно и с) висше.

Въ нисшитѣ училища по земледѣлието и клоноветѣ му ще постѣпватъ ученици, които сж свършили срѣдний курсъ на основното училище и тамъ ще се учѣтъ до 2 1/2 год. Курсѣтъ ще бѣде повече практически, а между практиката ще има и теоретическо запознаване съ нѣкои отъ по-важитѣ прѣдмети.

Срѣднитѣ училища сж теоретически и практически, и въ тѣхъ ще се приематъ ученици, които сж свършили горния курсъ на основното училище или долния курсъ на гимназитѣ. Курсѣтъ въ тѣхъ ще е тригодишенъ.

Относително висше училище по земледѣлието, министерството на Търговията и Земледѣлието се натовазва

*) Сега министерството на Търговията и Земледѣлието отново го е распратило, нѣ малко по-видоизмѣненъ.

въ съгласие съ министерството на Народното Просвѣщение да открива отъ врѣме на врѣме катедри по разнитѣ земледѣлчески прѣдмети при нашето Висше училище.

Учителитѣ, които ще се назначаватъ за въ нисшитѣ училища, трѣбва да сж свършили най-малко нѣкое срѣдно училище въ насъ или въ странство по земледѣлието или клоноветѣ му и да сж имали по три годишна практика. Учителитѣ за въ срѣднитѣ земледѣлчески или винарски училища трѣбва да сж свършили нѣкое висше училище по земледѣлието или клоноветѣ му и да иматъ сжщо тѣй практика. Учителитѣ и въ двата вида училища се назначаватъ по конкурсенъ испитъ. Учителитѣ се раздѣлятъ на петъ разряда, отъ които всѣки единъ трае по петъ години.

Да разгледаме сега да ли се има нужда отъ подобни раздѣления или не.

Относително нисшитѣ училища ние мислимъ, че трѣбва да се гледа, щото часъ по-скоро да се откриятъ. На тѣзи училища ний трѣбва да полагаме голѣми надѣжди, понеже тѣ все по ще могатъ да ни дадѣтъ срѣда, която да прѣгърне подиръ свършването земледѣлието или клоноветѣ му. Тѣзи, които свършватъ едни подобни училища, кждѣто ще се гледа най-много на практиката въ модерното земледѣлие, ще сж вече съзнали, че свършватъ, за да отидѣтъ да работѣтъ при бацитѣ си. Въпросътъ е да ли ще има ученици, които да посѣщаватъ тѣзи училища? На този въпросъ ний ще отговоримъ утвърдително, защото мислимъ, че ако не отъ начало, то поне слѣдъ 3—4 години тѣзи училища ще бѣдѣтъ посѣщавани отъ много ученици. Всѣки знае, че въ нашитѣ села има много дѣца на заможни родители, т. е. на по-богати землевладѣлци, нѣ помъ синоветѣ имъ свършѣтъ IV отдѣление въ село, тѣ ги пращатъ да се учатъ въ градоветѣ до III классъ, за да могатъ отпослѣ да искатъ стипендии въ нѣкое срѣдно училище. Нѣ като видѣтъ вече, че стипендиитѣ мжно се стигатъ, то тѣ ще се задоволятъ отъ по-послѣ и ако прагѣтъ синоветѣ си въ нѣкое земледѣлческо училище. Други бащи пращатъ синоветѣ си да свършатъ III или IV классъ, за да могатъ да станѣтъ чиновници, писари и пр. Нѣ тѣзи, които свършватъ III или IV классъ, излизатъ хора, които не сж сгодни почти за никаква работа. Ние напълно вѣрваме, че не подиръ много години нашитѣ заможни селяни ще съзнаѣтъ, че по-добрѣ ще бѣде за тѣхъ, ако пращатъ синоветѣ си въ земледѣлчески училища, отъ колкото иначе да свършватъ III или IV классъ и да сж винаги далече отъ тѣхъ. Нѣ всичко това трѣбва да стане чрѣзъ агитация и чрѣзъ работа. Трѣбва по рано да се покаже на самитѣ бащи, че едно подобно училище може да ползува синоветѣ имъ, та тогава тѣ да се увѣрѣтъ.

Едно нѣщо, което бърка на селянитѣ за, да не могатъ тѣ да испращатъ синоветѣ си да се учѣтъ, то е парата. Та ето защо въ такъвъ случай най-цѣлесобразно би било, ако тѣзи нисши училища се устроѣтъ тѣй, щото бацитѣ да плащатъ за синоветѣ си или само твърдѣ малко, или никакъ. Грижата за срѣдствата трѣбва да се вземе отъ държавата и окржжитѣ постоянни комиссии. Държавата нека се грижи по уредбата на училищата и учи-

телския персоналъ, а постояннитѣ комиссии съ поддържанieto на ученицитѣ, които ще бѣдѣтъ само отъ съответствующий окржгъ. Ако стопанството при тѣзи училища бѣде добрѣ заведено и ученицитѣ работѣтъ повечето работа, то увѣрени сме, че една голѣма частъ отъ разноскитѣ по тѣхъ ще могатъ да се покриѣтъ отъ чифлика. Какъ най-послѣ държавата, която обременява съ голѣми данъци земледѣлцитѣ, длъжна е да направи нѣщо и за тѣхъ, макаръ че то пакъ не е отъ грѣбѣтъ на занаятчиитѣ и търговцитѣ, а отъ тѣхния грѣбѣ.

Най-послѣ не остава нищо друго, освѣнъ да се очаква за по-скорошното откриване на подобни училища. Числото на ученицитѣ трѣбва да бѣде опредѣлено. Пензѣтъ, когото прѣдвижда помѣнатий проектъ, е слабъ. Курсѣтъ на училищата добрѣ би било да бѣде най-малко три годишенъ, защото само въ единъ такъвъ срокъ ученицитѣ ще могатъ да схванѣтъ всичкитѣ работи около сервизитѣ. Тѣзи училища, спорѣдъ насъ, трѣбва да починѣтъ да се откриватъ още отъ сега, нѣ по нѣколко само изведнѣжъ за опитъ и ако тѣ дадѣтъ добъръ резултатъ, може да се отива по-нататѣка и да се откриятъ въ всѣки окржгъ. За най-напрѣдъ намираме за най-удобно да се откриятъ въ слѣдующитѣ окржзи: 1) Сливенски (винарско-земледѣлческо), 2) Силистренски (земледѣлческо), 3) Кюстендилски (овощарско-землед.), 4) Т.-Пазардикъ (Земледѣлч.), 5) Руссе (земледѣлч.) и 6) Свищовъ (земледѣлческо).

Организацията на нисшитѣ училища трѣбва да бѣде слѣдующата: Земледѣлческитѣ да сж споени съ по единъ чифликъ, който да има на разположение най-много 20—25 хектара земя, работенъ и продуктивенъ добитѣкъ; винарскитѣ съ — изба и лозя, а овощарското съ добра овощна градина. Персоналѣтъ на учителитѣ трѣбва по възможность да не бѣде твърдѣ голѣмъ. За най-цѣлесобразно намираме, ако се поставѣтъ 2 учители и единъ директоръ. Учителитѣ ще завеждатъ същеврѣменно и разнитѣ сервиси, а директора ще управлява чифлика (имението) и училището. Директоритѣ трѣбва да сж свършили нѣкое висше земледѣлч. или др. клонове училище, а учителитѣ — нѣкое мѣстно срѣдно земледѣлч., винарско и пр. училище. Директоритѣ и учителитѣ да се поставѣтъ на три стѣпени и да получаватъ слѣдующитѣ заплати: а) директоритѣ: 250, 300 и 350 л. а учителитѣ: 150, 200 и 250 л. И еднитѣ и другитѣ трѣбва да сж държали държавенъ испитъ и да сж имали по нѣколко годишна практика. Годинитѣ между всѣка една степенъ да сж петъ.

Прѣдметитѣ, които трѣбва да се прѣподаватъ въ нисшитѣ училища, трѣбва да бѣдѣтъ слѣдующитѣ: 1) Български езикъ, 2) Аритметика, 3) Геометрия, 4) Законъ Божий, 5) Земледѣлие, 6) Скотовѣдство, 7) Пчеларство, 8) Бубарство, 9) Градинарство и овощарство, 10) Таксация и 11) Економия съ книговодство. Разбира се, че отъ всичкитѣ тѣзи прѣдмети ще се избира най-важния материялъ. Земледѣлието и скотовѣдството трѣбва да се прѣподаватъ въ свързка съ Ботаниката, Минералогията, Зоологията и Химията.

Относително до срѣднитѣ земледѣлчески училища могатъ да се направѣтъ слѣдующитѣ промѣни. Понеже

тѣ трѣбва да даватъ хора съ по-голяма подготовка, таква, които ще трѣбва да ставатъ учители и въ нисшитѣ земледѣлчески училища, въ селата — народни учители, да заематъ разни държавни или общественни длъжности, то трѣбвало би курсътъ имъ да се увѣличи отъ 3 на 4 години. Въ такъвъ случай повечето общеобразователни прѣдмети ще могатъ да се взематъ въ първия курсъ, а въ останалитѣ курсове ще се обърне главно внимание на специалнитѣ прѣдмети и практиката. Материалътъ, който сега се прѣдвижда да се мине въ третѣ курса на срѣднитѣ земледѣлчески училища, едвамъ може да се прѣкара. Нѣ като се вземе прѣдъ видъ, че ученицитѣ отъ тѣзи училища трѣбва да взематъ една по-добра подготовка по: Български езикъ, Математика, Ботаника, Зоология, Минералогия, Химия и пр., то става още по-необходимо увеличението на курсоветѣ отъ 3 на 4.

Що се отнася до степенитѣ на учителитѣ въ срѣднитѣ земледѣлчески училища, мислимъ, най-добрѣ е да има такива само три и то отъ по петъ години. Заплатата да бѣде слѣдующата: 1) Новоназначени — 200 л., 2) Трестепенни — 250 л., 3) Второстепенни — 300 л. и 4) Първостепенни — 380 лева мѣсечна заплата, т. е. сжщо тѣй както сѣ сж сега, съ изключение само на това, че числото на годинитѣ за повдигане отъ една степенъ въ друга нѣма да сж три, а петъ.

За отварянieto на висше училище по земледѣлието, мислимъ, че е още твърдѣ рано, тѣй щото, нѣма нищо да говоримъ по него.

Въобще, законопроекта за земледѣлческото образование, слѣдъ като се направитъ нѣкои и други малки измѣнения, заслужва да се внесе за разглеждане отъ идущата сесия на Народното Събрание. Увѣрени сме, че народнитѣ прѣдставители по-отрано ще изучатъ този проектъ и ще съзнажатъ неговата важностъ, та ще гласуватъ за приеманieto му. — Въ слѣдующий брой ще дадемъ и самия законопроектъ.

Нѣщо по кафезовата коса и нейното економическо приложение въ насъ.

По привычка нашитѣ земледѣлци жънжатъ житнитѣ си посѣви изключително съ сърпъ, безъ да гледатъ, кой начинъ на жъненie е за тѣхъ по-износенъ. Въ 2 й брой отъ Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ е указано съ цифри прѣимущество на кафезовата коса прѣдъ сърпа.

Въ настоящия брой искажъ да запознаж интересующитѣ се земледѣлци съ направата и прѣимущество на тази коса. Тя се състои отъ едно обикновено косило съ рогъ, една стоманена коса и кафезъ. Кафеза се състои отъ слѣдующитѣ части: 1. едно четвъртито издѣлано дърво, което бива обикновено 3 см. дебели и 40 см. дълго, на него се пробиватъ съ обикновенъ (срѣденъ) свредель 4 дупки; 2. четири рогообразни пръчки, дълги колкото косата въ основата, дебели колкото палець и 3. отъ една двойна вървъ.

Рогообразнитѣ пръчки се забиватъ въ дупкитѣ на четвъртитото дърво, а послѣдното се забива на косилото задъ гривната, гдѣто има направена дупка за това. Горната страна на четвъртитото дърво се вързва съ въжъ за косилото изъ подъ рогътъ. Връвта е така направена, че може да се стѣга и растѣга както онази на ржчнитѣ триони.

Това сж всичкитѣ съставни части на цѣлата коса и едва ли ще да има земледѣлецъ, който неже може да я нагласи и

да работи съ неж. Кафезовата коса отхвърля откоситѣ на райки, които се земаатъ, както обикновенитѣ, и се свързватъ на снопове.

Прибиранieto на жътвата съ тази коса става много по-бърже и по-правилно, отъ колкото съ сърпа, а при това и самата жътва бива евтина.

Въ двора на всѣкой срѣдно европейски земледѣлецъ, който притежава 100—200а ниви, има обикновено 1—2 жътварки — машини, но тамошнитѣ земледѣлци жънжатъ отъ начало житнитѣ си посѣви съ кафезова коса и когато виджатъ, че жътвата избѣгва, тогажъ чакъ пускатъ машинитѣ въ дѣйствиe. Малкитѣ, срѣдна ржка земледѣлци жънжатъ своитѣ ниви изключително съ горбязаната коса. Нашитѣ земледѣлци и до днесъ още се грѣбаватъ и по цѣли ноци жънжатъ и пакъ нивитѣ имъ окапватъ вслѣдствие на прѣзрѣвание. За да се избѣгне това зло, нашитѣ учени земледѣлци съветватъ селянитѣ да си купятъ машини — жътварки, а не расчататъ, че тѣзи машини струватъ много пари, които не се намиратъ всѣкога въ ржката на нашия дребенъ земледѣлецъ. Добрѣ би било, ако нашитѣ земледѣлчески надзиратели изискатъ отъ Почитаемото Министерство на Търг. и Земледѣлието по една такава коса, или же пѣкъ сумми, и да си доставжатъ такива, за да се покаже на селянина практически, че тѣзи коси сж добри и най-сгодни за нашитѣ условия.

Дали, има смисълъ да убѣждаваме нашия земледѣлецъ въ прѣимущество на тази коса? Разбира се, има, защото за поживяването на единъ декарь съ сърпъ се израсходватъ 1'11 лева, а съ кафезова коса ще се похарчатъ само 0, 48 л.

Какво ще се спечели въ държавата ни отъ това, ако Министерството на Търг. и Земледѣлието патовари Земл. Надзиратели да пропагандиратъ между селското население за въвежданieto на кафезовата коса?

Да прѣдположимъ, че Министерството на Търг. и Земл. се е завзѣло прѣди нѣколко години да въведе казаната коса за опитъ въ Варненский Окр. и до 1894 год. Земл. Надзир. е успѣлъ да убѣди селянитѣ да отхвърлятъ сърпа и да жънжатъ съ кафезова коса, то въ поменатата година земледѣлцитѣ въ Варненско сж щѣли да спестятъ 803656 л. *) или всѣкой отъ данокоплатцитѣ *) е щѣлъ да задържи въ джеба си приблизително по 26 л. и 59 ст.

Отъ една годишна жътва да се спестятъ 800,000 л., мисля, че то не е малка сумма и би трѣбвала да обърне вниманието на земледѣлцитѣ, а още повече и на овѣзи, които иматъ грижата да ръководжатъ земледѣлческитѣ работи въ отдѣлнитѣ окржзи.

Кафезовата коса може да покоси на день различно количество декари, то зависи споредъ това какъвъ е косача. Силенъ косачъ може да покоси на день 5—6 декара, а слабъ 4—5 или срѣдно 5 декара на день, когато най-силния жътваръ може да нажне на день не повече отъ 1—1 $\frac{1}{2}$ dk.

Кафезовата коса струва 6 $\frac{1}{2}$ —8 л.

Лозарството въ Руссия.

Едвамъ има тридесетъ години, откакто е дошло на умъ на населението въ Кримъ да замѣсти лозата, която е вирѣяла тамъ и напълно е задоволявала мѣстнитѣ жители съ продуктитѣ си съ по-благородни сортове лози изъ Франция и Германия. Направенитѣ опити дали добри резултати, тѣй щото почти цѣлото население отъ Кримъ и Кавказъ послѣдвало горното. Но малко години подиръ това забѣлжило се е, че виното е промѣнило вкусътъ си. Търсило се причината на това и е била отгадена на недоброто постъпване съ виното въ нибитѣ, заради което биле поржчани и каци отъ отечеството на гроздето. И виждаме вече, че въ крайтъ на 1870 година русската публика е доста доволна отъ питието, което се искава сега на пазарътъ. На софритѣ на пиячитѣ изчезнажъ чуждитѣ вина, ос-

*) Прѣзъ 1894 год. въ Варнен. окр. сж били засѣяни 1,286,180 dk. съ житни храни.

*) Въ Варн. окр. има 30,224 души данокоплатци.

вѣтъ шампанскитѣ. Но това положение обаче неотошло за дълго време и виждаме, че публиката пакъ се повърнала къмъ пиенето на Францускитѣ и Германскитѣ вина.

За да може да се издирятъ причината на това промѣнение, Руското Министерство на Земледѣлието е натоварило химикътъ *Dianin* да изслѣдва и анализира виното при производителитѣ и винопродавачитѣ. На първо мѣсто, той обяснява, че тѣй нарѣченитѣ вина: Portvoine, Madeira, Heres и пр. не ги смѣта, понеже тѣ не съдържали почти нищо подобно на вино, но че сж една смѣсъ отъ разни съставни части. А онѣзи вина, които иматъ произходението си отъ разнитѣ Француски и Германски сортове, отгледани въ Русия, сж биле много подправени съ спиртъ, захаръ и др. вещества, а цвѣтътъ и аромата сж биле сжщо тѣй искусствено дадени. Тѣй щото отъ горното *Dianin* дохожда до убеждение, че производителитѣ сж искали да печелѣтъ много пари, та зтова сж постъгивали къмъ подобни фалшификации.

Съ направени анализи на чуждитѣ вина, които се вкарватъ отъвѣнка, Г-нъ *Dianin* се е изказалъ твърдѣ добръ за тѣхъ.

Изъ *Mittelungen der Deutschen Iahnirtshnliti gasellshnlt.*

Винарството въ Сърбия.

Споредъ свѣдѣнията отъ 1889 год., дадени въ официалния органъ „Видело“, въ Сърбия е имало едно пространство отъ 43304, 82 ха лозя. Въ тази година сж биле пригтовени 832338 љ вино за 19143170 динара (1 динаръ = 1 левъ). Въ крайтъ на 1892 год. отъ горнитѣ 43304 ха лозя, вслѣдствие распространението на филоксерата, сж останали само 22085 ха незаразени лозя. Останалитѣ 22085 ха здрави лозя, които сж продуктитѣ си можѣтъ да покриѣтъ нуждитѣ на населението, едно отъ понататъшното распространение на филоксерата, друго отъ дѣйствието на други болести и врѣдни влияния сж сжщо на пропадане; тѣй щото винарството въ Сърбия по настоящемъ се намѣрва въ едно съвършено окаяно положение. Съ американски лози сж биле досега едвамъ ли 40 ха. Посадени. Отъ долната таблица се вижда, споредъ официалната статистика, че отъ 1881—1890 год. е било изнесено за 8,513 448 динара вино и внесено за 2,156,385 динара (прѣимущественно вино въ шишета). Отъ 1891—1894 год. пакъ е било изнесено за 825,267 динара, а внесено за 2,944,025 динара.

год.	износъ въ X. л.	цѣна въ динари.	вносъ.	цѣна въ динари.	разлика между вн. и из.
1881	28303,89	684635	8726,48	224500	460135
1882	50950,45	1417733	4602,09	108402	1309331
1883	22317,18	669516	5172,27	173834	495682
1884	7942,49	335445	9361,00	369430	33985
1885	11100,21	467398	9067,71	362155	105243
1886	36210,00	855217	10291,00	417354	437863
1887	23488,00	478434	6651,00	210287	268147
1888	65748,39	1428637	4124,00	122506	1306131
1889	77959,83	1417195	2467,00	102562	1314933
1890	33980,12	759238	1268,00	65655	693583
1891	28017,64	759862	1219,00	78583	681279
1892	17931,51	479629	13259,00	335641	143988
1893	1426,53	41615	56386,00	1818849	1777134
1894	295,43	8297	51777,00	1176178	1167882

Изъ „Allgemeine Wein-Zeitung“.

Нѣщо по доставенитѣ прѣзъ настоящата година разни земледѣлчески сѣмена отъ фирмата **Edmund Mauthner** въ **Budapest**.

Още отъ както е почнало да се работи за подобрието на земледѣлието въ насъ, почнахъ да се внесѣтъ въ страната ни разни земледѣлчески сѣмена отъ разни чуждестранни фирми. Между фирмитѣ на земледѣлческитѣ сѣмена най-голъмо репоме е спечелила фирмата *Edmund Mauthner* въ Буда-Пешта. Всичкитѣ

сѣмена, които Почитаемото Министерство на Финанситѣ по-рано, а сега Министерството на Земледѣлието купува за безплатно раздаване на населението, сж почти изключително отъ горната фирма. Тази фирма повече се прочу въ време на изложението, защото тогава тя бѣ изложила много сѣмена, отъ които подиръ изложението, по-голъмата частъ подари за сбирка на земледѣлческото училище въ с. Садово. Въ всѣки случай до като *Edmund Mauthner* не е познавалъ българския стрѣй, е пращалъ чисти и добри сѣмена. Нъ като е разбралъ, че въ България сѣмената му можѣтъ да минѣтъ безъ контролъ, то той е почналъ да праща измѣта и онѣзи сѣмена, които му сж останали отъ дълги години. Не по-малка вина въ това отношение има и Министерството, което туку трупя сѣмена, безъ обаче да обърне внимание върху тѣхната чистота и доброта.

Че *Edmund Mauthner* злоупотрѣбѣва съ довѣрието на българитѣ, вижда се отъ слѣдния случай. Плѣвненското Винарско-Земледѣлческо училище тази година исписа отъ сжщата фирма доста много сѣмена по земледѣлието и лѣсовѣдството. Исписанитѣ сѣмена дойдохъ много кжсно, макаръ че бѣхъ порѣчани отъ прѣди 2 мѣсеци и неоставаше време за прѣдварителното имъ изслѣждане. Нъ така се видѣ още, че въ тѣхъ имаше много примѣсъ отъ пѣськъ, прѣстъ и пр. Послѣ въ житнитѣ сѣмена намирахъ се акациевитѣ сѣмена, сѣмена отъ плѣвели и много яйчица отъ насѣкоми. Грахътъ „Князь Бисмаркъ“ и „Виктория“ бѣхъ въ голѣмъ процентъ изпълнени съ граховия брѣмбаръ, който въ повечето зърна бѣше вече изхвъркналъ.

За да не остане испитателното ни поле безъ растения, рѣшихме да посѣемъ полученитѣ сѣмена и послѣ да наблюдаваме резултатитѣ. Подиръ посѣванието имъ почнахме да опитваме нѣкои отъ тѣхъ на кълняемостъ, чистота и пр. Още по въикашнитѣ признаци познахме, че пшеницата „*Mamuth*“ ще бѣде твърдѣ стара и не добра. За да се увѣримъ, поставихме на кълняющия апаратъ 100 зърна за кълнение. Подиръ нѣколко дневно чакание прѣброихме прокълненитѣ сѣмена и намѣрихме такива само 16. Значи кълняемостта на пшеницата „*Mamuth*“ бѣ 16%. Не е ли това шарлатанство, измама и безбожна експлоатация? Пшеницата, която при нормални обстоятелства трѣбва да има 85—90% кълняема сила, сега имаше само 16% и при това бѣше пълна съ яйца отъ насѣкоми. Понеже испитателното ни поле е изолирано отъ градскитѣ ниви, то рѣшихме за опитъ да посѣемъ всичкитѣ сѣмена. При тѣхното израстване видѣхме явно, кои бѣхъ лоши и добри. Сжщата пшеница посѣта на една парцела отъ 25 кв. м. ни даде само около 20—30 стебла. Еспарзета, опитанъ на кълняющия апаратъ, показа сжщо тѣй една твърдѣ слаба кълняемостъ. И другитѣ сѣмена не бѣхъ нормални, нъ все таки бѣха по-добри отъ помѣнатитѣ.

Съ сѣмената на г-нъ *Edmund Mauthner* ние ще си принесемъ и много неприятели по посѣвитѣ. Напр. всичкитѣ житни посѣви безъ изключение страдахъ отъ главня и то въ голѣмъ размѣръ. Наистина, че ние имаме главня и по насъ, нъ защо една фирма, която праща сѣмена ужъ гарантирани, да ни напѣлни и тя сж подобни боклуди? Опитанѣ сѣмената микроскопически доказвахъ още прѣди посѣванието присѣтствието на разни спори отъ главнитѣ. Вторъ единъ неприятель, който прѣдполагаме да се е прѣнесълъ съ сѣмето е и мухичката *Oscinis frit*. Тази мухичка, която значително поврѣжда овеса и ячемика (въ насъ овеса) споредъ свѣдѣнията до днесъ не се е появявала въ насъ, а въ испитателното поле я имаше въ голѣмъ размѣръ и почти унищожи овесѣтъ.

Отъ горното виждате, драги читатели, шарлатанитѣ на подобни фирми за сѣмена. Тѣ правѣтъ това съ едно сръдно училище, кждѣто знаѣтъ, че има хора, които можѣтъ да изслѣдватъ полученото, а що бихъ правили съ простия земледѣлецъ, ако той си би направилъ порѣчка на сѣмена?

Мислимъ обаче, че длъжностъ е на Почитаемото Министерство на Търговията и Земледѣлието да се погрижи за отстранението на подобни фалшификации, като учрѣди частъ по-скоро поне една испитателна станция, която да обема въ себе си и одѣла за изслѣждане на сѣмената.

Една нова книга въ земледѣлческата ни литература.

Американскитѣ лози, Ръководство за тълното отглеждане и присаждане. Съ 57 рисунки въ текста отъ Ст. Т. Гудевъ, София, Книгопечатница и литография на Янко С. Ковачевъ. 1896 год. Стр. 88 на голѣми осмини.

Подъ горния надсловъ се получи въ редакцията ни една книжка отъ Г-нъ Ст. Т. Гудева, която има за цѣль да достави на нашия лозаръ всичкитѣ най-полезни свѣдения по отглеждането на американскитѣ лози. Важността отъ подобни книги, днесъ за днесъ, у насъ е неоспорима, още повече, че опасния врагъ на лозята — филоксерата, отъ день на день увеличава териториятъ си и заплашва Българското Княжество съ изгубването на лозята му. Едно отъ най-добритѣ срѣдства, сега за сега, противъ филоксерата е отглеждането на американскитѣ лози, а особено присаждането имъ съ мѣстни кадеми. По таквъ единъ начинъ се получаватъ корени и подземни стебла, противостоящи на филоксерата, понеже, извѣстно е, че филоксерата врѣди надземнитѣ части на американскитѣ лози, а подземнитѣ на европейскитѣ. Значи, за да получимъ лоза, нестрадащата отъ филоксерата, трѣбва да вземемъ за основа американска лоза и да ѝ присадимъ съ европейска. Който е слѣдилъ добритѣ работитѣ на Министерството на Търговията и Земледѣлието, ще се е увѣрилъ, че то най-главно се грижи за прѣдпизване лозята отъ филоксерата посредствомъ садението и облагородяване на американскитѣ лози; тъй щото Г-нъ Гудевъ, съ този си трудъ, дава въ рѣцѣтъ на интересующитѣ се една добръ написана, разбираема и естива книжка.

Нека сега, по-долу въ нѣколко думи, разгледаме и самата книжка.

Въ прѣдговора си, г. Гудевъ, като описва накратко произхождението на филоксерата, разбритѣ на распространението ѝ въ Европа, голѣмитѣ загуби отъ поврѣдитѣ ѝ, въ резюме срѣдствата противъ нея, свършва го тъй: „Отъ всичкитѣ срѣдства, обаче, най-голѣмо бѣдѣще иматъ американскитѣ лози.... За това отглеждането на тѣзи противостойчиви на филоксерата лози, взема отъ година на година по-голѣми размѣри и сѣ распространени и всебѣдѣ, кждѣто има пропаднали лози“.

„По тѣзи причини рѣшихъ да напиши слѣдующитѣ кратки наставления по отглеждането и присаждането на американскитѣ лози, за да можѣтъ да послужатъ на заинтересуванитѣ като ръководство....“

Вѣрвамъ, че отъ приведенитѣ по-горѣ цитати и заглавието, читателитѣ ще сѣ добръ разбрали, че сжщия авторъ на книгата е Г-нъ Ст. Т. Гудевъ, а не нѣкой другъ, т. е., че книгата е оригиналъ на г. Гудевъ.

Прѣди да прочита книж. на Г-нъ Гудева, случайно ми падна въ рѣцѣтъ и една немска книга, сжщо тъй по американскитѣ лози: „Die kultur der amerikanischen Reben von Paul K. Vetter, 1894“. При прѣглеждането на книгата на Г. Гудевъ, много работи ми бѣхъ по-рано познати и даже съвсѣмъ познати отъ книгата на немския авторъ. Веднага ми хрумна на умъ, че Г-нъ Гудевъ се е ползувалъ отъ поменатитѣ книги и затова завчасъ обърнахъ къмъ прѣдговора, за да видѣмъ още отъ кои други автори се е ползувалъ при изработването на този трудъ; пъ, за жалость, на корицитѣ видѣхме да стоѣтъ думитѣ „отъ Ст. Т. Гудевъ“, а въ прѣдговора: „рѣшихъ да напиша“... Какво показва туй? Не ли, че трудътъ е оригиналъ и даже безъ помощъ? При по-подробното разглеждане се увѣрихъ, че Г-нъ Гудевъ е ималъ на рѣцѣ горѣпоменатата книга и, слѣдъ като вземалъ распрѣдѣлението и редътъ ѝ, ту е прѣвеждалъ, ту е малко поизмѣнявалъ, до като свърши книгата си.

За да може и драгия читателъ да се увѣри въ горното, считаме за нужно да приведемъ още нѣколко доказателства.

Г-нъ Vetter почва въ I часть: „Общитѣ условия за успѣванието на американскитѣ лози (стр. 1); Г. Гудевъ — „условия за успѣванието на американскитѣ лози“. Немския авторъ продължава по-нататкъ: „условията, които сѣ нужди за доброто успѣвание на американскитѣ лози, както и за всичкитѣ культурни растения, сж: климата, изложението и съставътъ на почвата“;

а при г. Гудева: „както всичкитѣ растения, така и американскитѣ лози, успѣватъ само при извѣстенъ климатъ, изложение и съставъ на почвата“. Послѣ по редъ и у двата автори слѣдватъ курсивнитѣ заглавия: климатъ, изложение и земя.

Въ часть II у Г. Гудевъ стои: „практическо изслѣдование на земята за узнавание приблизителния ѝ съставъ, а немския авторъ: „практическо изслѣдование на почвата съ особенно внимание на нейнитѣ общи качества“. Тукъ, както и на много мѣста, г. Гудевъ е испускалъ нѣкои излишни нѣща, а често и жти ги е видоизмѣнявалъ, като е запазвалъ само смисълъта

По-нататкъ почвитѣ слѣдватъ по сжщия редъ: „1) камениста почва — когато повече отъ 20% отъ съставътъ на земята сѣ камъне, а остатъкътъ се състои отъ пѣськъ, сина земя и хумусъ“. Въ немския авторъ на стр. 3: 1) камениста почва — когато повече отъ 50% отъ съставътъ на земята е камъкъ, а останалитѣ части се състоѣтъ отъ пѣськъ, древна земя и хумусъ.“ Такава сходность се срѣща и при другитѣ почви.

Въ часть III. Приготовление на мѣстото, виждаме нѣкои отклонения отъ поменатата книга.

Въ IV часть. Избирание на американскитѣ лози, като се вземе въ внимание въискателността имъ, относително почвата“, е еднакво озаглавена и при двамата автори. И двамата почватъ еднакво: „щомъ сме свършили съ риголването, което стави обикновенно прѣвъ есенъта и зимата, трѣбва да пристѣпимъ къмъ избиранието на подходящитѣ американски лози“. Тази часть е почти свършено прѣведена. Азъ нѣма да продължавамъ по нея, освѣнъ ще привѣдѣмъ и курсивътъ, съ който свършватъ двамата автора, който е единъ и сжщъ: „казаното до тукъ можемъ да съкратимъ въ слѣдующето: американскитѣ лози обичатъ рохкави и богати съ жѣлзѣни и кремъчни съединения земя, тѣ неможѣтъ да понасѣтъ таквъ процентъ варъ, при какъвто вирѣжатъ европейскитѣ лози“.

Безъ да продължавамъ по-нататкъ, вѣрвамъ, че считаемия читателъ ще повѣрва, че и двѣтъ книги си свършено сходятъ. Фигуритѣ, които сжщо тъй сѣ едни и сжщи, сѣ даже по-добръ отпечатани въ българското издание. Свършѣжътъ при г. Гудевъ е малко повидоизмѣненъ.

Отъ горното, безъ по-нататъшно обяснение, излиза, че Г-нъ Гудевъ не е написалъ, както той самъ казва, а е прѣвелъ горѣозаглавената книга; или пъкъ, щомъ като е направилъ нѣкои видоизмѣнения, то той е можѣлъ да каже: прѣвелъ и измѣнилъ. Мислѣ, че никакъ не е каватерски, па даже нахалство е, да се ползувашъ съ трудътъ на нѣкои, безъ обаче да поменешъ, че си се ползувалъ, а още повече чуждиятъ трудъ да направилъ, че е твой.... Види се, че г. Гудевъ, мисли надали ще има хора да слѣдватъ тѣзи работи.

Научна екскурзия по земледѣлието и клоноветѣ му, направена отъ ученицитѣ отъ II и III курсове при Плъвенското Винар-Земледѣлческо Училище.

Почитаемото Министерство на Търговията и Земледѣлието, което всячески се грижи за подобрене на земледѣлието, между другитѣ работи има грижа и за земледѣлческитѣ училища, чийто въспитаници послѣ ще му служѣтъ за расадници измежду народа. За по-доброто изучаване на страната въ земледѣлческо отношение отъ страна на въспитаницитѣ въ тѣзи училища, то отпуска ежегодно достатѣчни сумми за прѣдприемане научни екскурзии вхтрѣ или извънъ отечеството ни. Съгласно рѣшението на учителскитѣ съвѣтъ тази годишната екскурзия бѣше опрѣдѣлена да стане до гр. Руссе, Свищовъ и нѣкои села изъ тѣзи окрѣзи.

Като ръководители на екскурзията бѣхъ патоварени: Г. Г. К. Малковъ и Д. Торамановъ, учители при сжщото училище. Екскурзиятитѣ заминахъ още на 27-й Юлий за гр. Руссе прѣвъ Никополъ. На 28-й пристгнахъ въ Руссенскитѣ образцовъ чифликъ, кждѣто прѣстоѣхъ до 1-й Августъ. Въ образцовитѣ чифликъ ученицитѣ се запознахъ подробно съ сбиркитѣ, кабинетитѣ, гората, градината, лозето, пчелника, рибника, фермата на училището, ръководени отъ Г-да учителитѣ — екскурзианти и

пръподавателитѣ по надлъжнитѣ прѣдмети въ образцовий чифликъ. Приемътъ и готовността за показване на всичкитѣ работи отъ страна на Г-да учителитѣ отъ образцовий чифликъ бѣхъ едни отъ най-добритѣ.

На 31-й сутринта ученицитѣ съ учителитѣ си посѣтихъ и селото Червена вода, което се намира на 5 км. далечъ отъ чифлика. Въ това село тѣ видѣхъ стопанството на дѣдо Михо, избата ту, земледѣлческитѣ орджия и машини, съ които работи и пр. Дѣдо Михо оре съ саккови плугуве и жъне съ жътварка — връзвачка.

На 1-й и 2-й Августъ екскурзиянтитѣ бѣхъ въ гр. Руссе, кждѣто посѣтихъ избата на Негово Прѣосвѣщенство дѣдо Григорий — Руссенскій Митрополитъ, градинитѣ и лозето му, намѣрвающа се отвънъ града. Въ сѣщия денъ посѣтихъ и избата „Александръ Боровицъ“, сапунената фабрика на Бъчваровъ и бирината фабрика на Хабермана. Въ последната, благодарение любезността на Г-нъ Директора, бидохъ приети най-добри и разгледахъ последвателно всичкитѣ работи по пивоварението. Г-нъ Директорътъ расправяше самъ, но на Немски езикъ, което Г-нъ учителътъ Малковъ прѣвеждаше на ученицитѣ.

На 3-й сутринта прѣди да заминатъ за гр. Свищовъ, посѣтихъ Столарското Училище, кждѣто разгледахъ пособията и изработенитѣ прѣдмети на ученицитѣ.

На 3-й подиръ обѣдъ и 4-й, екскурзиянтитѣ бѣхъ въ гр. Свищовъ, кждѣто разгледахъ Търговското Училище, една брашнена фабрика съ петрилейовъ моторъ, избата на Г-нъ Бръчковъ, жребцитѣ на Окръжната Постоянна Комиссия и испитателното поле на земледѣлчески надзирателъ.

На 4-й заминахъ за с. Царевецъ, кждѣто посѣтихъ чифликътъ на Г-нъ Полковникъ Мечковъ, послѣ за с. Акчаръ, кждѣто разгледахъ чифлицитѣ на Г-да, Г-да Симеонъ Попповъ и Тодоръ Попповъ.

На 6-й минахъ прѣзъ с. Овча Могила и Драгомирово. Въ последното село посѣтихъ градината на дѣдо Перко Василчинъ, която е единъ образецъ на добри уредена градина.

На 7-й минахъ прѣзъ Асеново (Никополско), кждѣто се запознахъ съ стопанството на скорозаселенитѣ славонци и съ добиванieto на смѣтана чрѣзъ отстояване въ дълбоки гърнета. Въ сѣщия денъ ученицитѣ съ учителитѣ си се завърнахъ обратно въ гр. Плѣвень.

Понеже тази екскурзия прѣдставява голѣмъ интересъ не само за ученицитѣ, но и за читателитѣ, то затова въ единъ отъ идущитѣ бройове ще дадемъ нѣкои по точни свѣдения по нея, както въобще и впечатленията, които сѣ останали у екскурзиянтитѣ отъ разглежданieto на нѣкои и други нашенски земледѣлчески стопанства.

Разни.

Влиянието на разровкванието на почвата върху жътвата.

За да се увѣржатъ читателитѣ, до колко влияе разровкванието на почвата върху количеството, намираме за нужно да прѣведемъ слѣдующия опитъ, заемствуванъ отъ „Fühling's Landw. Zeitung“. Въ Рейнска провинция въ Oberpleis при една и сѣща почва и торение сѣ се направили опити за влиянието на честото разровкване върху прихода на цѣвклото. Направени биле деветъ парцели, които сѣ биле по сѣсти съ три разни сорта цѣвкло. Парцелитѣ 1, 2 и 3 сѣ биле прѣкопани 6 пѣти, 4, 5 и 6 само по 4 пѣти, а 7, 8 и 9 само по 2 пѣти. Резултатитѣ биле слѣдующитѣ: Парцелитѣ, които сѣ биле орани само по два пѣти сѣ дали на хектаръ отъ единя сортъ 48000 kg. отъ другия 52000 kg., отъ третия 41000 kg. Тѣзи, които сѣ биле копани по 4 пѣти сѣ дали: 1) 89000 kg., 2) 74000 kg. и 72000 kg., т. е. тѣкмо два пѣти повече отъ първитѣ. А онѣзи които сѣ биле копани 6 пѣти сѣ дали слѣдующитѣ резултати: 1) 120000 kg., 2) 100000 kg. и 3) 110000 kg. цѣвкло безъ листата.

Прѣдпазване на посѣвитѣ отъ ношнитѣ мразове въ Финландия.

Въ № 15 отъ „Mitteilungen der deutschen Landwirtschafts-Gesellschaft“ отъ 20 Августъ т. г. срѣщаме слѣдующето срѣдство за прѣдпазване посѣвитѣ отъ ношнитѣ мразове, което прѣвеждаме за нашитѣ читатели.

Въ началото на Май, слѣдъ като последния снѣгъ се е растопилъ, почватъ пролѣтнитѣ работи по полето, които се състоатъ въ обработване на почвата и сѣяне. Влагата, намѣрвающа се въ поч-

вата въ съединение съ настѣпвающата силна тропическа горѣщина сѣ причината за бързата вегетация на растенията. Но тѣкмо когато вече рѣжката цѣвти почватъ вече да върлуватъ ношнитѣ мразове, макаръ че температурата прѣзъ денъ достига на слънце 49° С, а на сѣнка до 33° С. За да могатъ да се направятъ тѣзи студове безвредни, тѣи што да не унищожаватъ онова, за което земледѣлацъ цѣла година се е мѣчилъ, правени сѣ биле много опити, до като най-последъ е и добилъ желаниа резултатъ.

Още прѣди да настѣпни периода на ношнитѣ мразове, около рѣженитѣ полета, на разстояние 30—40 раскрачи се правятъ купчета отъ корени, каквито тамъ се намиратъ въ изобилие отъ едноврѣмешнитѣ гори, сега прѣвърнати въ ниви. Тѣзи купчета се покриватъ още съ около 1/2 стѣпка пластъ отъ торфъ. Веднага сега щомъ една ноцъ бѣде мразовита, което финландскитѣ жители лесно познаватъ по природата, нарочно отредени хора отиватъ и поливатъ купчетата съ гасъ и ги запалватъ. Това става вечерно врѣме. Пирѣтъ, който е отгорѣ надъ коренитѣ прѣчи послѣднитѣ да горятъ съ пламъкъ, а образуватъ само пушакъ, който повече се увеличава, ако торфътъ се полѣе съ малко вода. За да може пушакътъ да покрие цѣлата нива, купченкитѣ отъ торфътъ и коренитѣ се поставятъ на такива мѣста, откждѣто духа вѣтъръ. Този пушекъ е въ състояние да запази отъ помръзване рѣжката, която се намира тѣкмо въ периода на цѣвтенieto.

По реколтата на пшеницата.

Въ Англия, Франция, Австро-Унгария се констатирва едно значително увеличение въ реколтата на пшеницата сравнително миналата година. Реколтата на Англия се въскачва на 8 милиона кварта (*) срѣду 4750000 отъ миналата година. Мисли се, че Руссия не ще може да получи миналогодшната реколтата отъ 48 милиона кварта Сѣверна Америка напротивъ ще има и тѣзи година една добра реколтата отъ около 500 милиона крини. Индия за тѣзи година е получила само 22 милиона кварта вмѣсто 29.3 милиона прѣзъ миналата година. Реколтата е по низка сѣщо и въ Австрия, гдѣто е получено около 3 милиона вмѣсто 4 1/4 милиона. Аржентина е получила само 6 милиона вмѣсто 7 1/4 милиона. Напоследъкъ се констатирва едно значително спадване въ цѣнитѣ на австралийското овнешко мѣсо, което позволява на английскитѣ работници да ядатъ мѣсо вмѣсто хлѣбъ. Прѣдполага се, че консумацията на пшеницата въ Англия прѣзъ тѣзи година ще спадне отъ 29 1/4 милиона кварта на 28 милиона.

„Велетинъ на Соф. Търгов. Индустр. Камара“.

Въпроси и отговори.

Въпросъ ... Овошнитѣ ми дървета сѣ нападнати отъ листни въшки. Какво срѣдство да употрѣбж. за да ги унищожж?
II.

За унищожаванieto на листнитѣ въшки по овошнитѣ дървета, грандафила и др., практикуватъ различни срѣдства; обаче най-добри резултати е дало слѣдующето срѣдство: Взема се 1 литръ дъждова вода и 30 грамма сапунъ и се подгрѣватъ, до като се растопи сапуна; въ този растворъ се сипва 20 грамма простъ спиртъ и се разбърква добри. Съ получения смѣсъ се прѣскаатъ листата отдолу нѣколко пѣти на редъ. Прѣсканieto може да се изврши съ китка отъ сѣно или малка мела. Най-доброто врѣме за прѣскание е въ яспитѣ дни вечеръ, а въ облачнитѣ — когато и да е.

Държавно Винарско-Земледѣлческо Училище въ г. Плѣвень.

О Б Я В Л Е Н И Е

№ 332

Дирекцията на Държавното Винарско-Земледѣлческо Училище въ г. Плѣвень обявява, че приеманieto на нови ученици ще почне отъ 25-й и ще трае до 30-й идущий мѣсець Августъ.

При прошенията за приемание всекой ученикъ трѣбва да прибави и слѣдующитѣ документи:

1. Училищно свидѣтелство, че е свършилъ III-й классъ въ нѣкое училище и то най-малко съ удовлетворителенъ успѣхъ и похвално повѣдение;

2. Кръщелно свидѣтелство, че не е по-младъ отъ 14 и по-старъ отъ 18 години;

3. Медицинско свидѣтелство, че е здравъ, че нѣма никакъвъ тѣлесенъ недостатъкъ и че е ваксиниранъ;

4. Свидѣтелство, че е записанъ въ нѣкой призователенъ участъкъ, въ случай че има 17 годишна възраст;

5. Гаранция за сто (100) лева, за прѣдварително обезпечение причиненитѣ загуби въ училището отъ него.

Онѣзи ученици, които искатъ да получатъ и стипендия, трѣбва да приложатъ при горнитѣ документи и слѣдующитѣ:

6. Свидѣтелство за състоянието и занятието на родители му, издадено отъ надлежното общинско управление и подписано отъ инспектора на надлежния учебенъ окръжъ;

7. Задължително писмо, подписано отъ двама поржчители, че, ако приетия стипендиантъ напустне прѣждеврѣменно заведението, или бжде изключенъ отъ него по лошо поведение или слабъ усѣхъ, то поржчителитѣ да заплатятъ израсходваната по него сума за врѣмето, прѣвъ което е билъ стипендиантъ при училището.

Курса на това училище се свършва въ три години. Свършившитѣ се ползватъ съ сжщитѣ права, съ каквито и отъ другитѣ срѣдни учебни заведения.

При приеманieto на нови ученици, ще са прѣдпочитатъ онѣзи, които сж синове на родители, занимающе се главно или исключительно съ земледѣлие или съ нѣкои отъ клоновѣтъ му, особенно такива на винаро-лозари.

Плѣвенъ, 8-й Юлий 1896 год.

Отъ Дирекцията.

О Б Я В Л Е Н И Е
№ 404

Въ допълнение на обявлението си отъ 8 Юлий т. г. под № 332, Дирекцията на Държавното Винар. Земледѣл. Училище въ г. Плѣвенъ извѣстява на интересующитѣ се, че, съгласно телеграммата на Министерството на Търговията и Земледѣлието отъ днешна дата под № 3077, за прѣвъ идущата 1896/97 учебна година, нови стипендии ще се даватъ исключительно на синове на земледѣлци и винари и то съ конкурсенъ испитъ по *Българскій Языкъ, Математика и Ботаника*, споредъ программата на Държавнитѣ триклассни училища.

г. Плѣвенъ 27 Юлий 1896 година.

Отъ дирекцията.

Държавно Практическо-Земледѣлческо Училище
въ с. Садово при г. Пловдивъ.

О Б Я В Л Е Н И Е
№ 973

Дирекцията на училището извѣстява интересующитѣ се, че учебната му 1896/97 година ще почне на 1-й Септемврий, а приеманieto нови ученици, *което става исклучително въ самата Дирекция на училището*, както и конкурсния испитъ за получаване стипендии, ще траятъ отъ 25 - 30 Августъ включително.

Вѣски, който желае да бжде приетъ за ученикъ, трѣбва да подаде или испрати до горѣ-опрѣдѣления срокъ въ Дирек-

цията на училището прошение, придружено отъ всички по-долѣ изброени документи и да отговаря на слѣдующитѣ условия:

1. Училищно свидѣтелство, че е свършилъ не по-рано отъ една година съ добръ усѣхъ и най-малко похвално поведение III классъ на нѣкое народно классно училище;

2. Кръстително свидѣтелство, че не е по-младъ отъ 14 години и по-старъ отъ 18;

3. Медицинско свидѣтелство за, че е присажданъ отъ сипаница и че е напълно здравъ и *добръ развитъ тѣлесно за механическа работа*;

4. Свидѣтелство, че е записанъ въ нѣкой призователенъ участъкъ, ако е навършилъ 17 год. възраст;

5. Свидѣтелство за *занятието* на родителитѣ му, издадено отъ надлежното общинско управление и подписано отъ инспектора на надлежния учебенъ окръжъ; и

6. Гаранция отъ 100 лева за прѣдварително обезпечение причиненитѣ загуби въ пансиона или училището.

При еднакви условия прѣдпочтение ще се прави на кандидати — синове на родители, които се занимаватъ главно или исключительно съ земледѣлие и клоновѣтъ му.

Земледѣлческитѣ синове, за които *само* ще се отпущатъ стипендии, слѣдъ като издържатъ конкурсенъ испитъ по прѣдметитѣ: Български Языкъ, Математика и Ботаника, по программата за III-класснитѣ училища, ако ще просѣтъ стипендии, освѣнъ документитѣ за своекоетнитѣ ученици, обозначени подъ точки: 1, 2, 3, 4 и 6 — прилагатъ и слѣдующитѣ:

1. Свидѣтелство за състоянието и занятието на родителитѣ имъ, издадено отъ надлежното общинско управление и подписана отъ инспектора на надлежното учебно окръжие.

2. Гаранция, подписана отъ двама гарантита, че тѣ ще заплатятъ израсходваната за стипендианта сума, ако той напустне прѣждеврѣменно заведението или бжде изключенъ отъ него, за врѣмето, прѣвъ което е билъ стипендиантъ въ размѣръ на суммата, която плащатъ своекоетнитѣ ученици.

При постъпването въ училището — вѣски кандидатъ трѣбва да има обязательно една шапка, единъ катъ здрави горни дрѣхи, най-малко два ката здрави прѣпирки и единъ чифтъ здрави обуца.

Прошения за постъпване въ училището и отпушание стипендий, не придружени съ всичкитѣ изброени по-горѣ документи, оставатъ безъ послѣдствие.

Сжщата участь ще постигне и прошенията, на които подавателитѣ не се явятъ лично въ Дирекцията отъ 25—30 Августъ. с. Садово 30 Юлий 1896 год.

Отъ Дирекцията.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ ВЮЛЕТИНЪ

За гр. Плѣвенъ.

Отъ 12-й до 24-ий Августъ 1896 г. (по старъ стилъ).

Число	Температура на въздуха по Ц.						Температура на почвата по Ц. на дълбочина				Абсолютна влажностъ	Относителна влажностъ	Посока и скоростъ на вѣтъра, метри въ секунда.				Облачностъ	Валежъ въ м. м.	Разни явления				
	Барометръ въ м. м., редуц. на 0° Ц.						0·35 м. 0·65 м. 0·95 м. 1·25 м.																
	дневно	срѣдно	7 ч. с.	2 ч. в.	9 ч. в.	срѣдно	максимална	минимална	въ 2 ч. слѣдъ пладя				срѣдно	срѣдно	7 ч. с.	2 ч. в.				9 ч. в.			
12	749·4	17·2	21·5	16·6	18·0	22·8	15·4	21·0	20·1	19·4	18·5	8·4	54	З	26	З	26	З	16	6·3	—	Дѣж, сил. вѣтръ	
13	752·3	16·4	23·2	16·4	18·1	24·5	14·6	20·1	20·0	19·3	18·5	7·4	47	З	19	З	6	тихо	2·3	0·1	—	Силень вѣтръ	
14	752·7	13·4	26·8	21·2	20·7	28·5	11·0	19·7	19·7	19·2	18·4	7·8	48	тихо	ИСИ	7	И	5	0·0	—	—	Роса.	
15	752·0	15·2	28·7	19·4	20·7	29·7	12·4	19·7	19·5	19·1	18·4	8·7	50	тихо	СИ	5	тихо	5·7	—	—	—	Роса.	
16	752·5	16·8	28·4	19·2	20·9	29·1	13·1	19·8	19·4	19·0	18·3	10·1	56	тихо	С	5	тихо	1·0	—	—	—	Роса.	
17	751·4	17·2	29·5	24·4	23·9	31·4	13·6	20·0	19·4	18·9	18·2	9·0	45	тихо	И	5	ИЮИ	9	0·0	—	—	Роса.	
18	751·7	19·2	30·0	23·2	23·9	31·4	15·5	20·2	19·4	18·8	18·2	11·7	50	ИСИ	12	И	26	тихо	3·3	—	—	Силень вѣтръ	
19	752·2	19·5	29·0	20·2	22·2	29·6	16·0	20·3	19·4	18·8	18·1	12·9	66	ЗСЗ	3	С	3	ЗЮЗ	5	6·3	—	—	Дѣж, сил. вѣтръ
20	753·8	19·3	26·9	18·6	20·9	28·4	17·8	20·3	19·5	18·3	18·1	11·8	64	ЗСЗ	2	З	3	Ю	3	1·3	14·8	—	—
21	752·9	17·6	26·8	20·1	21·2	28·9	15·7	20·1	19·5	18·8	18·0	11·8	65	тихо	ИЮИ	2	Ю	1	2·0	—	—	—	Роса.
22	752·8	18·2	29·8	21·1	22·6	31·2	15·5	19·9	19·4	18·7	18·0	12·2	62	тихо	С	3	И	2	2·0	—	—	—	Роса.
23	52·7	17·4	31·0	20·8	22·5	31·9	15·3	20·0	19·3	18·7	18·0	11·0	57	тихо	ЗЮЗ	5	ЮЗ	5	0·0	—	—	—	Роса.
24	50·7	19·2	31·7	22·3	23·9	34·5	17·1	19·9	19·8	18·7	17·9	10·5	50	тихо	ЗСЗ	3	ЮИ	4	3·0	—	—	—	Слаба роса.

Съобщава: В. П. Вълчевъ.

Печатница на Бр. Ст. Бояджиеви — Плѣвенъ